

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 28. júna 2018¹

Vec C-216/18 PPU

**Minister for Justice and Equality
proti
LM
(Nedostatky súdneho systému)**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal High Court (Vyšší súd, Írsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach –
Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Európsky zatykač – Dôvody odmietnutia výkonu –
Charta základných práv Európskej únie – Článok 47 – Právo na spravodlivý proces – Právny štát –
Článok 7 ZEÚ – Odôvodnený návrh Komisie, ktorým vyzýva Radu na konštatovanie existencie jasného
nebezpečenstva vážneho porušenia hodnoty uvedenej v článku 2 ZEÚ Poľskou republikou“

Obsah

I. Úvod	2
II. Právny rámec	4
A. Právo Únie	4
1. Charta	4
2. Zmluva o Európskej únii	5
3. Rámcové rozhodnutie	5
B. Írske právo	6
III. Skutkový stav a konanie vo veci samej	6
IV. Analýza	8
A. O prípustnosti	8

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

B. O veci samej	9
1. Úvodné pripomienky	9
2. O prvej prejudiciálnej otázke	11
a) Musí skutočné nebezpečenstvo porušenia nie článku 4 Charty, ale jej článku 47 druhého odseku viesť k odloženiu vykonania európskeho zatykača?	12
b) Má viesť k odkladu výkonu európskeho zatykača akékoľvek porušenie článku 47 druhého odseku Charty bez ohľadu na jeho závažnosť?	14
1) Úvod	14
2) Požiadavka zjavného odopretia spravodlivosti	15
3) Charakteristika zjavného odopretia spravodlivosti z hľadiska nezávislosti súdov	17
c) Musí vykonávajúci súdny orgán konštatovať, že dotknutej osobe hrozí nebezpečenstvo, že utrpí zjavné odopretie spravodlivosti?	19
1) Úvod a pripomienky účastníkov konania	19
2) Požiadavka individuálneho preskúmania	20
3) Ako preukázať, že dotknutej osobe hrozí vo vydávajúcom členskom štáte skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti?	22
3. O druhej prejudiciálnej otázke	23
V. Návrh	25

I. Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je predložený v kontexte vývoja a reformy poľského súdneho systému,² ktoré viedli Európsku komisiu 20. decembra 2017 k prijatiu odôvodneného návrhu vyzývajúceho Radu Európskej únie, aby na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ konštatovala existenciu jasného rizika vážneho porušenia jednej zo spoločných hodnôt členských štátov uvedených v článku 2 ZEÚ, konkrétne právneho štátu, zo strany Poľskej republiky³ (ďalej len „odôvodnený návrh Komisie“).

2 Ide konkrétne o menovanie členov Ústavného súdu a nezverejnenie určitých jeho rozhodnutí. Ide tiež o nový režim odchodu sudcov Najvyššieho súdu a všeobecných súdov do dôchodku, nové konanie Najvyššieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku, odvolanie a menovanie predsedov všeobecných súdov, rovnako ako aj o ukončenie funkčného obdobia sudcov, ktorí sú členmi Národnej súdnej rady a proces ich menovania.

3 Návrh rozhodnutia Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky z 20. decembra 2017 [COM(2017) 835 v konečnom znení].

2. Konanie upravené v článku 7 ZEÚ, ak dospeje k vydaniu konečného rozhodnutia, teda k tomu, že Európska rada skonštatuje závažné a trvalé porušenie hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ členským štátom, umožňuje pozastavenie určitých práv daného členského štátu, ktoré mu priznávajú Zmluvy. Takéto konanie sa nikdy nezačalo a už vôbec nevedlo až do konca. Odôvodnený návrh Komisie je prvým pokusom v tomto zmysle a k dnešnému dňu Rada neprijala rozhodnutie, na ktoré ju toto rozhodnutie vyzýva.

3. V tejto veci boli na L. M., žalovaného vo veci samej, vydané poľskými súdmi tri zatykače na základe rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV),⁴ zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009⁵ (ďalej len „rámcové rozhodnutie“). L. M. tvrdí, že v dôsledku reforiem poľského súdneho systému opísaných v odôvodnenom návrhu Komisie mu hrozí skutočné nebezpečenstvo, že v tomto členskom štáte nebude jeho vec rozhodnutá v spravodlivom súdnom procese, a tvrdí, že toto nebezpečenstvo bráni tomu, aby ho vnútroštátny súd odovzdal poľským súdnym orgánom.

4. Na základe zásady vzájomného uznávania sú však členské štáty povinné vykonať každý európsky zatykač.⁶ Vykonávajúci súdny orgán môže odmietnuť vykonať taký zatykač len vo vyčerpávajúco vymenovaných prípadoch povinného nevykonania uvedených v článku 3 rámcového rozhodnutia alebo nepovinného nevykonania uvedených v článkoch 4 a 4a rámcového rozhodnutia.⁷

5. V rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 98), však Súdny dvor rozhodol, že ak vykonávajúci súdny orgán konštatuje, že vo vzťahu k osobe, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, existuje skutočné nebezpečenstvo neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), vykonanie tohto zatykača sa musí odložiť. Súdny dvor sa pri tomto závere opiera na jednej strane o stanovisko 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, bod 191), v ktorom Súdny dvor pripustil, že „[za] výnimočných okolností“ možno zásady vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery obmedziť, a na druhej strane, o článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia, podľa ktorého rámcové rozhodnutie „nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva“ zakotvené najmä v Charte.⁸

6. Súdny dvor však v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru stanovil rámec odkladu výkonu európskeho zatykača tým, že od vykonávajúceho súdneho orgánu vyžaduje, aby preskúmanie vykonal v dvoch fázach.

7. V prvom rade vykonávajúci súdny orgán musí konštatovať existenciu skutočného nebezpečenstva neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania vo vydávajúcom členskom štáte z dôvodu „buď systematických či všeobecných nedostatkov, alebo nedostatkov týkajúcich sa niektorých skupín osôb, alebo niektorých väzenských zariadení“⁹. Aby také nedostatky konštatoval, musí vychádzať z „objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií o podmienkach výkonu pozbavenia osobnej slobody v členskom štáte vydávajúcom zatykač“, najmä z „medzinárodných súdnych rozhodnutí, ako sú rozsudky [Európskeho súdu pre ľudské práva], zo súdnych rozhodnutí členského štátu vydávajúceho zatykač, ako aj z rozhodnutí, správ a iných dokumentov vypracovaných orgánmi Rady Európy alebo v rámci systému Organizácie spojených národov“¹⁰.

4 Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mím. vyd. 19/006, s. 34.

5 Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24

6 Pozri odôvodnenie 6 a článok 1 ods. 2 rámcového rozhodnutia.

7 Rozsudky zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 36), a z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 80).

8 Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 82 až 88).

9 Neludské alebo ponižujúce zaobchádzanie bolo vo veci Aranyosi a Căldăraru dôsledkom podmienok väzby v Maďarsku a Rumunsku.

10 Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89).

8. V druhom rade sa musí vykonávajúci súdny orgán uistiť o tom, že existujú závažné a preukázané dôvody domnievať sa, že *osoba dotknutá* európskym zatykačom bude vystavená nebezpečenstvu charakterizovanému na základe prvkov opísaných v predchádzajúcom bode. Totiž „samotná existencia... systémových či všeobecných nedostatko[v], alebo nedostatko[v] týkajúcich sa niektorých skupín osôb, alebo niektorých väzenských zariadení... totiž nutne neznamená, že *v danom konkrétnom prípade* bude dotknutá osoba v prípade jej odovzdania... vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu“¹¹. Vykonávajúci súdny orgán teda musí na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia požiadať vydávajúci súdny orgán o poskytnutie doplňujúcich informácií o podmienkach väzby dotknutej osoby. Ak sa na základe týchto informácií vykonávajúci súdny orgán domnieva, že dotknutej osobe nehrozí žiadne skutočné nebezpečenstvo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, musí európsky zatykač vykonať. Ak naopak na základe týchto informácií skonštatuje, že dotknutej osobe také nebezpečenstvo hrozí, musí výkon tohto zatykača odložiť.

9. V tomto prípade nie je základným právom, ktorého porušeniu má byť údajne požadovaná osoba vystavená vo vydávajúcom členskom štáte, zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, o ktorý išlo vo vyššie uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru ale, ako som uviedol, právo na spravodlivý proces. Súdnemu dvoru je najmä položená otázka, či sa na takú situáciu vzťahuje druhá fáza preskúmania definovaná v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru. Inými slovami, Súdny dvor má odpovedať na otázku, či na to, aby bol vykonávajúci súdny orgán povinný odložiť výkon európskeho zatykača musí na jednej strane konštatovať, že existujú nedostatky poľského súdneho systému, ktoré predstavujú skutočné nebezpečenstvo porušenia práva na spravodlivý proces, a na druhej strane, že dotknutá osoba je takémuto nebezpečenstvu vystavená, alebo či stačí, aby vykonávajúci súdny orgán konštatoval existenciu nedostatkov poľského súdneho systému bez toho, aby sa musel uistiť o tom, že im je vystavená dotknutá osoba.

10. Otázka je dôležitá, keďže vnútroštátny súd uvádza, že sa na základe odôvodneného návrhu Komisie a dvoch stanovísk¹² Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (ďalej len „Benátska komisia“) domnieva, že také nedostatky sú preukázané.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Charta

11. Článok 47 Charty, nazvaný „Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces“, stanovuje:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

¹¹ Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 93) (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

¹² Stanovisko Benátskej komisie č. 904/2017 z 11. decembra 2017 k návrhu zákona, ktorým sa mení zákon o národnej súdnej rade, k návrhu zákona, ktorým sa mení zákon o najvyššom súde, ktorý navrhoval prezident Poľska a k zákonu o organizácii všeobecných súdov a stanovisko Benátskej komisie č. 892/2017 z 11. decembra 2017 k zákonu o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „stanoviská Benátskej komisie“). Tieto dokumenty sú dostupné na internetovej stránke Benátskej komisie na tejto adrese: <http://www.venice.coe.int/webforms/events/>.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.“

2. Zmluva o Európskej únii

12. Článok 2 ZEÚ znie:

„Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“

13. Článok 7 ZEÚ stanovuje:

„1. Na základe odôvodneného návrhu jednej tretiny členských štátov, Európskeho parlamentu alebo Európskej komisie môže Rada štvorpätinovou väčšinou svojich členov po získaní súhlasu Európskeho parlamentu rozhodnúť, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 niektorým členským štátom. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia Rada vypočuje príslušný členský štát a v súlade s tým istým postupom mu môže adresovať vhodné odporúčania.

Rada pravidelne overuje, či dôvody, na základe ktorých prijala rozhodnutie, ešte stále trvajú.

2. Európska rada môže na návrh jednej tretiny členských štátov alebo na návrh Európskej komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu jednomyseľne rozhodnúť o existencii závažného alebo pretrvávajúceho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 niektorým členským štátom, a to po vyzvaní tohto členského štátu, aby predložil svoje stanovisko.

3. Ak je prijaté rozhodnutie podľa odseku 2, môže Rada kvalifikovanou väčšinou rozhodnúť o pozastavení určitých práv vyplývajúcich z uplatňovania zmlúv pre príslušný členský štát vrátane hlasovacieho práva zástupcu vlády tohto členského štátu na zasadnutiach Rady. Rada pritom zohľadní možné následky takéhoto pozastavenia na práva a povinnosti fyzických a právnických osôb.

Závazky príslušného členského štátu vyplývajúce zo zmlúv zostávajú pre tento štát v každom prípade aj naďalej záväzné.

4. Rada môže následne kvalifikovanou väčšinou rozhodnúť o zmene alebo odvolaní opatrení prijatých podľa odseku 3 v dôsledku zmeny situácie, ktorá viedla k ich zavedeniu.

5. Pravidlá hlasovania, ktoré sa na účely tohto článku vzťahujú na Európsky parlament, Európsku radu a Radu, sú ustanovené v článku 354 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.“

3. Rámcové rozhodnutie

14. Odôvodnenie 10 rámcového rozhodnutia uvádza, že:

„Mechanizmus európskeho zatykača je založený na vysokej miere dôvery medzi členskými štátmi; jeho vykonávanie sa môže pozastaviť iba v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušovania zásad uvedených v článku 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii jedným z členských štátov, zisteného Radou v zmysle článku 7 ods. 1 uvedenej zmluvy, s následkami uvedenými v článku 7 ods. 2 zmluvy“.

15. Podľa článku 1 rámcového rozhodnutia, nazvaného „Definícia európskeho zatykača a povinnosť vykonať ho“:

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

2. Členské štáty vykonajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 Zmluvy o Európskej únii.“

B. Írske právo

16. Zákon z roku 2003 o európskom zatykači, ktorým bolo prebraté rámcové rozhodnutie¹³, vo svojom § 37 ods. 1 stanovuje:

„Osoba nesmie byť vydaná podľa tohto zákona ak:

a) by jej vydanie nebolo v súlade s povinnosťami štátu vyplývajúcimi z:

- i) [Európskeho] dohovoru [o ochrane ľudských práv a základných slobôd], alebo
- ii) protokolov k tomuto dohovoru [o ochrane ľudských práv a základných slobôd],

b) by jeho vydanie predstavovalo porušenie ustanovení Ústavy...“

III. Skutkový stav a konanie vo veci samej

17. Na L. M., poľského štátneho príslušníka, boli Poľskou republikou vydané tri európske zatykače.

18. Prvý európsky zatykač bol vydaný¹⁴ 4. júna 2012 zo strany Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň, Poľsko) na účely trestného stíhania L. M. za dva trestné činy kvalifikované ako „nedovolená výroba a spracovanie, pašovanie alebo obchodovanie s omamnými látkami, prekurzormi, náhradami alebo psychotropnými látkami“ a „účasť v zločineckej skupine alebo združení s cieľom páchania trestnej činnosti“. Podľa tohto zatykača bol L. M. medzi rokom 2002 a jarou 2006 v Poznaňi a Włocławeku členom zločineckej organizácie, ktorej cieľom bolo najmä obchodovanie s omamnými látkami vo veľkých množstvách. Počas tohto obdobia predal aspoň 50 kg amfetamínu v hodnote najmenej 225 000 poľských zlotých (PLN), 200 000 tabliet extázy v hodnote najmenej 290 000 PLN a najmenej 3,5 kg marihuany v hodnote najmenej 47 950 PLN.

19. Druhý európsky zatykač bol vydaný¹⁵ 1. februára 2012 zo strany Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) na účely trestného stíhania L. M. za dva trestné činy kvalifikované ako „nedovolené obchodovanie s omamnými a psychotropnými látkami“. Podľa tohto zatykača L. M. počas leta 2007 dodal do Holandska najmenej 6 kg marihuany a potom najmenej 5 kg marihuany. List vydávajúceho súdneho orgánu uvádza, že marihuana dodaná L. M. ostatným členom zločineckej skupiny, ktorej bol členom, mu bola následne predaná, aby ju distribuoval v Poľsku.

¹³ European Arrest Warrant Act 2003.

¹⁴ V konaní 2013/295 EXT.

¹⁵ V konaní 2014/8 EXT.

20. Tretí európsky zatykač bol vydaný¹⁶ 26. septembra 2013 zo strany Sąd Okręgowy w Włocławku (Krajský súd Włocławek, Poľsko) na účely trestného stíhania L. M. za trestný čin kvalifikovaný ako „nedovolená výroba a spracovanie, pašovanie alebo obchodovanie s omamnými látkami, prekurzormi, náhradami alebo psychotropnými látkami“. Podľa tohto zatykača sa L. M. medzi júlom 2006 a novembrom 2007 podieľal vo Włocławeku na obchodovaní s najmenej 30 kg amfetamínu v hodnote najmenej 150 000 PLN, s 55 000 tabletami extázy v hodnote najmenej 81 000 PLN a s najmenej 7,5 kg marihuany v hodnote najmenej 105 250 PLN.

21. L. M. bol 5. mája 2017 zatknutý v Írsku. Nesúhlasil so svojím odovzdaním poľským orgánom najmä z dôvodu, že vzhľadom na nedávne legislatívne reformy poľského súdneho systému a prokuratúry mu hrozí skutočné nebezpečenstvo, že v rozpore s článkom 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“) bude v Poľsku vystavený zjavnému odopretiu spravodlivosti.

22. Po určitých zdržaniach spôsobených podľa vnútroštátneho súdu ťažkosťami týkajúcimi sa právnej pomoci, zmenou právneho zastúpenia a návrhmi na odročenie pojednávania tak, aby mohli byť predložené nové dôkazy a poskytnuté nové informácie o poľských legislatívnych reformách sa pred High Court (Vyšší súd, Írsko) konalo 1. a 2. februára 2018 pojednanie. Rozsudkom z 12. marca 2018 High Court (Vyšší súd) dospel k záveru, že je potrebné položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade rámcového rozhodnutia a vyzval účastníkov konania vo veci samej, aby predložili svoje pripomienky o otázkach, ktoré mal v úmysle položiť Súdnemu dvoru.

23. Dňa 23. marca 2018 High Court (Vyšší súd) na základe odôvodneného návrhu Komisie a stanovísk Benátskej komisie rozhodol, že legislatívne reformy ako celok uskutočnené Poľskou republikou za posledné dva roky porušujú spoločnú hodnotu právneho štátu uvedenú v článku 2 ZEÚ. Z uvedeného vyvodil záver, že existuje skutočné nebezpečenstvo, že obvinený vo veci samej nebude mať v Poľsku prístup k spravodlivému procesu, pretože v Poľsku už nie je zaručená nezávislosť súdництва a jeho súlad s poľskou Ústavou.

24. High Court (Vyšší súd) sa pýta, či je druhá fáza preskúmania definovaného Súdnym dvorom v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), uplatniteľná vtedy, keď existujú vo vydávajúcom členskom štáte také nedostatky súdneho systému, že predstavujú porušenie zásady právneho štátu. High Court (Vyšší súd) zastáva názor, že druhá fáza tohto preskúmania nie je uplatniteľná. V takom prípade by totiž bolo nereálne žiadať od dotknutej osoby, aby preukázala, že tieto nedostatky majú vplyv na postup, ktorému podlieha.

25. Navyše High Court (Vyšší súd) zastáva názor, že z dôvodu systematickej povahy predmetných nedostatkov by nemohol vydávajúci súdny orgán poskytnúť žiadnu individuálnu záruku, ktorá umožňuje vylúčiť nebezpečenstvo, ktoré hrozí dotknutej osobe. Bolo by nereálne žiadať záruky pokiaľ ide o osobu prokurátora a členov súdneho senátu, vrátane sudcov odvolacieho súdu, alebo pokiaľ ide o rešpektovanie rozhodnutí Ústavného súdu, ktorý by konštatoval protiústavnosť ustanovenia, ktoré by mohlo mať vplyv na predmetné konanie.

26. High Court (Vrchný súd) preto rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bez toho, aby tým boli dotknuté závery Súdného dvora v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), ak vnútroštátny súd zistí, že existujú presvedčivé dôkazy, ktoré preukazujú, že situácia v členskom štáte, v ktorom bol zatykač vydaný, je nezlučiteľná so základným právom na spravodlivý proces z dôvodu, že samotný súdny systém členského štátu, v ktorom bol zatykač vydaný, už nefunguje podľa zásady právneho štátu, je

¹⁶ V konaní 2017/291 EXT.

vykonávajúci súdny orgán povinný konkrétnym a presným spôsobom posúdiť, v akom rozsahu bude dotknutá osoba vystavená riziku nespravodlivého procesu, pokiaľ konanie, ktoré sa jej týka, bude vedené v systéme, ktorý už nefunguje podľa zásady právneho štátu?

2. Ak si test, ktorý sa má uplatniť, vyžaduje osobitné posúdenie reálneho rizika, že požadovaná osoba bude vystavená flagrantly odopretiu spravodlivosti, a ak vnútroštátny súd dospel k záveru, že existuje systémové porušenie zásady právneho štátu, je vnútroštátny súd ako vykonávajúci súdny orgán povinný obrátiť sa na súdny orgán, ktorý zatykač vydal, aby mu poskytol ďalšie dodatočné informácie, ktoré sú nevyhnutné na to, aby mu umožnili vylúčiť riziko vystavenia nespravodlivému procesu, a v prípade kladnej odpovede, aké záruky spravodlivého procesu sa v takom prípade vyžadujú?“

27. Dňa 12. apríla 2018 Súdny dvor rozhodol o prejednaní prejudiciálneho návrhu v rámci nalievavého konania podľa článku 107 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

28. Súdny dvor tiež rozhodol vyzvať Poľskú republiku, aby v súlade s článkom 109 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora písomne predložila všetky užitočné informácie týkajúce sa tejto veci.

29. Prejudiciálne otázky boli predmetom písomných pripomienok, ktoré predložili žalobca, obvinený vo veci samej, Komisia a, na základe článku 109 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, Poľská republika. Títo účastníci konania, ako aj Španielske kráľovstvo, Maďarsko a Holandské kráľovstvo boli vypočutí na pojednávaní 1. júna 2018.

IV. Analýza

A. O prípustnosti

30. Poľská vláda tvrdí, že problém je hypotetický, keďže neexistuje žiaden dôvod, ktorý by z hľadiska práva na spravodlivý proces odôvodnil odmietnutie vykonať predmetné európske zatykače. Hoci výslovne nenamieta neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, napriek tomu z neho vyvodzuje, že Súdny dvor by na otázky položené vnútroštátnym súdom nemal odpovedať. Maďarská vláda tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, pretože má hypotetickú povahu.

31. Podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočné zodpovedanie položených otázok.¹⁷

32. V tejto súvislosti zo znenia a systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že prejudiciálne konanie predpokladá, že pred vnútroštátnymi súdmi skutočne prebieha konanie, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, pri ktorom budú môcť zohľadniť rozsudok v prejudiciálnom konaní. Opodstatnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba efektívneho riešenia sporu.¹⁸

¹⁷ Rozsudok zo 6. septembra 2016, Petrukhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 20).

¹⁸ Rozsudky z 8. septembra 2010, Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503, bod 38), a z 27. februára 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, body 28 a 29).

33. V prejednávanej veci je Súdnemu dvoru položená otázka, či na to, aby bol vykonávajúci súdny orgán povinný odložiť výkon európskeho zatykača, stačí, aby konštatoval existenciu skutočného nebezpečenstva porušenia práva na spravodlivý proces z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu alebo či sa musí tiež uistiť o tom, že požadovaná osoba bude takému nebezpečenstvu vystavená. Okrem toho je Súdnemu dvoru položená otázka, aké informácie a záruky by mal prípadne vykonávajúci súdny orgán získať od vydávajúceho súdneho orgánu na to, aby toto nebezpečenstvo vylúčil. Na L. M. boli vydané poľskými súdmi tri európske zatykače a vnútroštátny súd uvádza, že nedostatky ovplyvňujúce poľský súdny systém sú také, že zásada právneho štátu je oslabená. V dôsledku toho vydanie L. M. vydávajúcemu súdному orgánu závisí od odpovede Súdneho dvora na prejudiciálne otázky. Otázky teda nemôžu byť považované za hypotetické.

34. Preto sa domnievam, že návrh na začatie prejudiciálneho konania musí byť vyhlásený za prípustný.

B. O veci samej

1. Úvodné pripomienky

35. Zdôrazňujem, že Súdnemu dvoru neprináleží vyjadrovať sa k existencii skutočného nebezpečenstva porušenia práva na spravodlivý proces z dôvodu nedostatkov poľského súdneho systému, teda k prvej fáze preskúmania definovaného v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Je úlohou *vykonávajúceho súdneho orgánu* vyjadriť sa k existencii takéhoto nebezpečenstva. Podľa bodu 88 tohto rozsudku ak totiž vykonávajúci súdny orgán disponuje údajmi o skutočnom riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania vo vydávajúcom členskom štáte, je povinný posúdiť existenciu takéhoto rizika.

36. Súdnemu dvoru prináleží vyjadrovať sa k súladu poľských právnych predpisov s právom Únie, najmä s ustanoveniami Charty, iba v rámci žaloby o nesplnenie povinnosti.¹⁹ V rámci takej žaloby by však Súdny dvor prípadne konštatoval *porušenie* normy práva Únie, nie *riziko* porušenia takej normy.

37. Poukazujem tiež na to, že sa nemožno domnievať, že pokiaľ Rada neprijala rozhodnutie konštatujúce na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ existenciu jasného rizika vážneho porušenia právneho štátu Poľskou republikou, vykonávajúci súdny orgán nemôže vykonať posúdenie opísané v bode 35 vyššie.

38. V prvom rade totiž posúdenie, ktoré prípadne vykoná Rada v rámci článku 7 ods. 1 ZEÚ, nemá rovnaký účel ako posúdenie vykonávané vykonávajúcim súdnym orgánom v rámci prvej fázy preskúmania definovaného v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). V rámci článku 7 ods. 1 ZEÚ Rada posúdi, či existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ, konkrétne ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv. Naopak, v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru sa preskúmanie vykonávajúceho súdneho orgánu netýkalo existencie skutočného rizika porušenia hodnoty spoločnej členskými štátom, ale základného práva, zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania.

¹⁹ Ako je napríklad žaloba podaná na Súdny dvor vo veci C-192/18, Komisia/Poľsko.

39. V tejto veci sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či na to, aby bol povinný odložiť výkon európskeho zatykača, stačí, aby konštatoval, že „situácia vo vydávajúcom členskom štáte je nezlučiteľná so základným právom na spravodlivý proces z dôvodu, že samotný súdny systém [tohto členského štátu] už nefunguje podľa zásady právneho štátu“²⁰. Súdnemu dvoru je teda položená otázka o dôsledkoch porušenia práva na spravodlivý proces a nie o dôsledkoch porušenia hodnoty právneho štátu.

40. Je pravda, že v prejednávanej veci viedli Komisiu k prijatiu jej návrhu odôvodneného stanoviska obavy týkajúce sa nezávislosti sudcov a oddelenia mocí, a teda obavy týkajúce sa práva na spravodlivý proces.²¹ Nič to nemení na skutočnosti, že môže existovať nebezpečenstvo porušenia práva na spravodlivý proces vo vydávajúcom členskom štáte, hoci aj tento neporušuje zásadu právneho štátu. Preto je podľa môjho názoru nepochybné, že uvedené dve analýzy uskutočňované Radou a vykonávacím súdnym orgánom opísané v bode 38 vyššie nemajú rovnaký predmet.

41. V druhom rade, konštatovanie Rady o existencii jasného rizika vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ nemá rovnaké dôsledky ako konštatovanie existencie skutočného nebezpečenstva porušenia základného práva zo strany vykonávajúceho súdneho orgánu.

42. Konštatovanie Rady o existencii jasného rizika vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ členským štátom má ten jediný dôsledok, že umožňuje prípadne Európskej rade na základe článku 7 ods. 2 ZEÚ konštatovať existenciu závažného a pretrvávajúceho porušenia týchto hodnôt. Rada teda môže v súlade s článkom 7 ods. 3 ZEÚ pozastaviť určité práva vyplývajúce z uplatňovania Zmluvy o EÚ a Zmluvy o FEÚ pre príslušný členský štát na základe konštatovania *porušenia* a nie jednoduchého rizika porušenia. Konkrétne môže pozastaviť uplatňovanie *rámcového rozhodnutia* vo vzťahu k tomuto členskému štátu, ako to uvádza odôvodnenie 10 rámcového rozhodnutia.

43. Naopak, konštatovanie existencie samotného skutočného *nebezpečenstva* porušenia zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania zaväzuje vykonávajúci súdny orgán odložiť výkon európskeho zatykača. Takéto konštatovanie však môže pozastaviť len výkon *európskeho zatykača*, o ktorý ide v danej veci.²²

44. Súhlasím teda s názorom holandskej vlády, ktorá na pojednávaní uviedla, že konanie uvedené v článku 7 ZEÚ má úplne inú funkciu ako preskúmanie vykonávacím súdnym orgánom na základe rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Konanie uvedené v článku 7 ZEÚ umožňuje Únii zasiahnuť v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená zo strany členského štátu. Preskúmanie vykonávacím súdnym orgánom mu umožňuje chrániť základné práva osoby, ktorá je predmetom európskeho zatykača.

45. V treťom rade poznamenávam, že článok 7 ods. 1 ZEÚ nestanovuje lehotu, v rámci ktorej má Rada, ktorej je predložený odôvodnený návrh, prijať rozhodnutie konštatujúce existenciu jasného rizika vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ. Nestanovuje ani, že ak sa Rada domnieva, že také riziko neexistuje, prijme rozhodnutie v tomto zmysle. Záver, podľa ktorého pokiaľ Rada neprijala rozhodnutie na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ, vykonávací súdny orgán nemôže posudzovať, či existuje skutočné nebezpečenstvo porušenia základného práva vo vydávajúcom členskom štáte, by

20 Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

21 Pozri body 171 až 186 dôvodovej správy odôvodneného stanoviska Komisie.

22 Pozri v tejto súvislosti bod 106 nižšie.

znamenal zakázať tomuto orgánu, *prinajmenšom na dobu neurčitú*, odložiť vykonanie európskeho zatykača. Poukazujem na to, že v prejednávanej veci bol odôvodnený návrh Komisie prijatý 20. decembra 2017 a že do dnešného dňa Rada na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ neprijala žiadne rozhodnutie.²³

2. O prvej prejudiciálnej otázke

46. Prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora pýta, či je druhá fáza preskúmania definovaného v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), uplatniteľná vtedy, keď vydávajúci členský štát porušuje „základné právo na spravodlivý proces“. Napriek tomu, že samotná otázka neuvádza, na akom ustanovení je založené právo na spravodlivý proces, odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania odkazuje na článok 6 EDLP.

47. V tejto súvislosti poukazujem na to, že hoci, ako to uvádza článok 6 ods. 3 ZEÚ, základné práva uznané EDLP sú súčasťou práva Únie ako všeobecné zásady a hoci, ako to uvádza článok 52 ods. 3 Charty, práva obsiahnuté v Charte, ktoré zodpovedajú právam zaručeným EDLP majú rovnaký zmysel a rozsah, ako je zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore, nič to nemení na skutočnosti, že EDLP nepredstavuje, keďže Únia k nemu nepristúpila, právny nástroj, ktorý by bol formálne začlenený do právneho poriadku Únie.²⁴

48. Z vysvetliviek k Charte však vyplýva,²⁵ že článok 47 druhý odsek Charty zodpovedá článku 6 ods. 1 EDLP týkajúceho sa práva na spravodlivé súdne konanie.

49. Preto je namieste odkazovať výlučne na článok 47 druhý odsek Charty.²⁶

50. Súdnemu dvoru je teda položená otázka, či na to, aby bol vykonávajúci súdny orgán povinný odložiť vykonanie európskeho zatykača, stačí, aby konštatoval existenciu skutočného nebezpečenstva²⁷ porušenia práva na spravodlivý proces stanoveného v článku 47 druhom odseku Charty z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu, alebo či sa tiež musí ubezpečiť o tom, že osoba dotknutá týmto zatykačom bude takému nebezpečenstvu vystavená.

51. S cieľom odpovedať na túto otázku sa budem najskôr pýtať, či k odloženiu vykonania európskeho zatykača môže viesť skutočné nebezpečenstvo porušenia nie článku 4 Charty, o ktorý išlo v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), ale článku 47 druhého odseku Charty. Keďže to je podľa môjho názoru tak, preskúmam potom, či každé porušenie práva na spravodlivý proces môže viesť k odloženiu vykonania takého zatykača, alebo či k tomu má viesť len obzvlášť závažné porušenie, ako je napríklad zjavné odopretie spravodlivosti. Napokon sa budem venovať uplatniteľnosti druhej fázy preskúmania definovaného v uvedenom rozsudku Aranyosi

23 Na dôvažok uvádzam, že politický kontext predmetného návrhu na začatie prejudiciálneho konania by mohol na prvý pohľad naznačovať, že Súdny dvor by tento návrh nemal preskúmať. Poznávam, že napríklad podľa americkej doktríny „political questions“ (politických otázok) sa vo všeobecnosti súd musí zdržať preskúmania, ak sa domnieva, že otázka musí byť ponechaná na úváženie výkonnej alebo legislatívnej moci. Súdny dvor však také obmedzenia svojej preskúmačej právomoci nepripúšťa. Okrem toho nemožno v prejednávanej veci považovať otázku položenú Súdnemu dvoru za „politickú“, keďže, ako bolo vidieť, posúdenie, ktoré treba vykonať v rámci prvej fázy preskúmania definovaného vo vyššie uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru, sa líši od preskúmania vykonávaného Radou v rámci článku 7 ods. 1 ZEÚ.

24 Rozsudky z 15. februára 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 45), a zo 6. októbra 2016, Paoletti a i. (C-218/15, EU:C:2016:748, bod 21).

25 Vysvetlivky k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17). Poznávam, že podľa týchto vysvetliviek zodpovedá článok 47 prvý odsek Charty článku 13 EDLP nazvanému „Právo na účinný opravný prostriedok“. Článok 47 tretí odsek Charty je zas náprotivkom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

26 Rozsudky z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 51), a zo 6. novembra 2012, Otis a i. (C-199/11, EU:C:2012:684, body 46 a 47).

27 Spresňujem totiž, že v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), Súdny dvor rozhodol, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť vykonanie európskeho zatykača, pokiaľ konštatuje, že existuje skutočné riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania vo vydávajúcom členskom štáte, nie porušenie zákazu takého zaobchádzania (a že dotknutá osoba je vystavená takémuto riziku). Pozri v tejto súvislosti bod 43 vyššie.

a Căldăraru za predpokladu, že existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu (pretože skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti je podľa môjho názoru relevantným kritériom). Už teraz uvádzam, že druhá fáza tohto preskúmania je podľa môjho názoru za takého predpokladu uplatniteľná.

a) Musí skutočné nebezpečenstvo porušenia nie článku 4 Charty, ale jej článku 47 druhého odseku viesť k odloženiu vykonania európskeho zatykača?

52. Minister for Justice and Equality (Minister spravodlivosti a rovnoprávnosti, Írsko) (ďalej len „minister“), holandská vláda, poľská vláda²⁸ a Komisia sa domnievajú, že nebezpečenstvo porušenia článku 47 druhého odseku Charty môže viesť k vzniku povinnosti odložiť výkon európskeho zatykača. L. M., rovnako ako vnútroštátny súd a, ako sa zdá, španielska vláda považujú uvedený názor za samozrejmosť.²⁹

53. Z hľadiska jeho významu sa mi zdá nevyhnutné tento bod preskúmať.

54. V tejto súvislosti uvádzam, že zásada vzájomného uznávania, ktorá predstavuje „základný kameň“ justičnej spolupráce v trestných veciach³⁰, sama spočíva na zásade vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Ako rozhodol Súdny dvor v stanovisku 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, body 191 a 192), zásada vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi najmä v súvislosti s priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti ukladá každému z týchto štátov, aby vychádzal z toho, že, okrem „výnimočných okolností“, ostatné členské štáty dodržiavajú právo Únie a konkrétne základné práva uznané týmto právom. Členské štáty teda nemôžu okrem „výnimočných prípadov“ overovať, či iný členský štát v konkrétnom prípade skutočne dodržiava základné práva zaručené právom Únie.

55. Ako som uviedol vyššie,³¹ práve o možnosť pripustiť „za výnimočných okolností“ obmedzenia zásad vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery, rovnako ako aj o článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia sa oprel Súdny dvor, keď dospel v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), k záveru o povinnosti odložiť výkon európskeho zatykača. Také obmedzenia preukazujú, že vzájomná dôvera nie je slepou vierou.³²

56. Obmedzenia zásady vzájomného uznávania však boli do tohto okamihu prijaté len z hľadiska práva zakotveného v článku 4 Charty, tak pokiaľ ide o výkon európskeho zatykača, ako aj o odovzdanie, na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013,³³ žiadateľa o azyl do členského štátu, ktorý je zodpovedný za spracovanie jeho žiadosti.³⁴

28 Podľa písomných pripomienok poľskej vlády okolností, že rozsudok Aranyosi a Căldăraru sa týkal článku 4 Charty „neznamená, že by obmedzenia zásad vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery nebolo možné uplatniť na ochranu iných základných práv, ktoré nemajú takúto absolútnu povahu a medzi ktoré patrí právo na spravodlivý proces“.

29 Maďarská vláda sa tejto záležitosti priamo nevenuje.

30 Pozri odôvodnenie 6 rámcového rozhodnutia.

31 Pozri bod 5 vyššie.

32 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, bod 74). Pozri v tomto ohľade LENAERTS, K.: La vie après l'avis: Exploring the principle of mutual (yet not blind) trust. In: *Common Market Law Review*, 2017, č. 3, s. 805.

33 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“).

34 Pokiaľ existuje v členskom štáte, ktorý bol pôvodne určený ako zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl na základe kritérií vymenovaných v nariadení Dublin III, riziko nefúdského alebo ponižujúceho zaobchádzania, žiadateľa o azyl nemožno odovzdať do tohto štátu. Členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu, musí uskutočniť preskúmanie týchto kritérií tak, aby určil, či možno iný členský štát určiť za zodpovedný. Ak to nie je možné, stáva sa sám zodpovedným štátom. Pozri článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin III, ktorý je kodifikáciou rozsudku z 21. decembra 2011, N. S. a i. (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 94). Pozri tiež rozsudky zo 16. februára 2017, C. K. a i. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 65); z 26. júla 2017, A.S. (C-490/16, EU:C:2017:585, bod 41), a z 26. júla 2017, Jafari (C-646/16, EU:C:2017:586, bod 101).

57. V tejto súvislosti poukazujem na to, že ak má zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania uvedený v článku 4 Charty absolútnu povahu,³⁵ nie je to prípad práva na spravodlivý súdny proces uvedeného v článku 47 Charty. Toto právo totiž môže byť predmetom obmedzení.³⁶

58. Z toho však podľa môjho názoru nemožno vyvodiť, že by nebezpečenstvo porušenia článku 47 Charty nemohlo viesť k odkladu výkonu európskeho zatykača. To je tiež stanovisko generálnej advokátky Sharpston.³⁷

59. V prvom rade totiž nič v znení článku 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia nenaznačuje, že by členské štáty pri jeho uplatňovaní boli povinné rešpektovať iba základné práva, ktoré nepripúšťajú žiadne obmedzenie, ako je základné právo podľa článku 4 Charty.

60. V druhom rade pripomínam, že rámcové rozhodnutie zaviedlo systém odovzdávania osôb medzi *súdny*mi orgánmi, ktorý nahradil vydávanie medzi členskými štátmi, z ktorého vyplýval zásah a posudzovanie zo strany politickej moci.³⁸

61. Podľa môjho názoru sa vzájomné uznávanie na základe rámcového rozhodnutia môže vzťahovať len na rozhodnutie vydané po uskutočnení *súdneho* konania zodpovedajúceho požiadavkám článku 47 druhého odseku Charty.

62. V tomto ohľade uvádzam, že v rozsudku z 9. marca 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, bod 54), ktorý sa, pravda, netýkal výkladu rámcového rozhodnutia, ale výkladu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012³⁹ Súdny dvor uviedol, že „dodržanie zásady vzájomnej dôvery pri výkone súdnictva v členských štátoch Únie, na ktorom je založené uplatnenie [nariadenia Brusel Ia], predpokladá okrem iného, aby boli rozhodnutia, ktoré majú byť vykonané v inom členskom štáte, vydané *v súdnych konaniach ponúkajúcich záruky nezávislosti a nestrannosti, ako aj dodržanie zásady kontradiktórnosti*“⁴⁰.

63. Domnievam sa tiež, že vzájomné uznávanie európskych zatykačov predpokladá, aby tresty, pre výkon ktorých boli vydané, boli uložené na konci súdneho konania, ktoré zodpovedá najmä požiadavkám nezávislosti a nestrannosti uvedeným v článku 47 druhom odseku Charty. Pokiaľ ide o európske zatykače vydané na účely trestného stíhania, zdá sa mi, že musia podliehať rovnakej požiadavke, akej podliehajú európske zatykače vydané na účely výkonu trestu. Ich vykonanie totiž predpokladá vedenie trestného stíhania vo vydávajúcom členskom štáte pred nezávislým a nestranným súdnym orgánom.

35 Rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 85); zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 56); zo 16. februára 2017, C. K. a i. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 59), a z 24. apríla 2018, MP (Doplnková ochrana obete mučenia) (C-353/16, EU:C:2018:276, bod 36).

36 Podľa ustálenej judikatúry môže byť právo na účinný prostriedok nápravy predmetom obmedzení za predpokladu, že v súlade s článkom 52 ods. 1 Charty je toto obmedzenie ustanovené zákonom, rešpektuje podstatu tohto práva a v súlade so zásadou proporcionality je nevyhnutné a skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Európskou úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných [rozsudky zo 4. júna 2013, ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, bod 51); zo 17. septembra 2014, Liivimaa Lihaveis (C-562/12, EU:C:2014:2229, bod 72); zo 6. októbra 2015, Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, bod 95); z 15. septembra 2016, Star Storage a i. (C-439/14 a C-488/14, EU:C:2016:688, bod 49); z 27. septembra 2017, Puškár (C-73/16, EU:C:2017:725, bod 62), a z 20. decembra 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 90)].

37 Návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci Radu (C-396/11, EU:C:2012:648, bod 97).

38 Pozri odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia a rozsudok z 10. novembra 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, bod 41).

39 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1, ďalej len „nariadenie Brusel Ia“).

40 Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

64. Také je okrem iného stanovisko generálneho advokáta Bobeka, podľa ktorého „na to, aby sa mohli vnútroštátne súdy zapojiť do európskeho systému vzájomného uznávania (v ktorýchkoľvek právnych oblastiach – *trestné*, občianske alebo správne), musia spĺňať všetky kritériá, ktoré v práve Únie definujú pojem ‚súd‘, vrátane jeho nezávislosti“. Generálny advokát Bobek z toho vyvodzuje, že ak „trestné súdy určitého členského štátu už nemôžu naďalej zaručiť právo na spravodlivý proces“, „už nemožno ďalej uplatňovať zásadu vzájomnej dôvery“ a „automatické vzájomné uznávanie“ je teda vylúčené.⁴¹

65. V dôsledku toho, ak existuje skutočné nebezpečenstvo toho, že konanie vedené vo vydávajúcom členskom štáte nespĺňa požiadavky článku 47 druhého odseku Charty, nie je splnený predpoklad uvedený v článku 1 ods. 2 rámcového rozhodnutia, na ktorom spočíva povinnosť vykonať každý európsky zatykač. Riziko porušovania článku 47 druhého odseku Charty vo vydávajúcom členskom štáte teda môže viesť k zákazu vykonania európskeho zatykača.⁴²

66. V treťom rade Európsky súd pre ľudské práva zakazuje zmluvným štátom vyhostiť osobu, pokiaľ jej hrozí skutočné nebezpečenstvo, že bude v krajine určenia podrobená nielen zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore s článkom 3 EDLP⁴³ alebo trestu smrti⁴⁴ v rozpore s článkom 2 EDLP a článkom 1 Protokolu č. 13 k EDLP⁴⁵ ale tiež zjavnému odopretiu spravodlivosti v rozpore s článkom 6 EDLP.⁴⁶

67. Domnievam sa teda, že nebezpečenstvo porušenia článku 47 druhého odseku Charty môže mať za následok vznik povinnosti odložiť výkon európskeho zatykača.

68. Vzhľadom na výnimočnú povahu okolností, za akých sú podľa stanoviska 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, bod 191) prípustné obmedzenia zásady vzájomného uznávania, si treba položiť otázku, či vykonanie európskeho zatykača treba odložiť vtedy, keď existuje skutočné nebezpečenstvo porušenia článku 47 druhého odseku Charty alebo má byť odložené len vtedy, keď existuje skutočné nebezpečenstvo *obzvlášť závažného* porušenia tohto ustanovenia.

b) Má viesť k odkladu výkonu európskeho zatykača akékoľvek porušenie článku 47 druhého odseku Charty bez ohľadu na jeho závažnosť?

1) Úvod

69. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa írskeho práva je vykonávajúci súdny orgán povinný nepristúpiť k odovzdaniu vtedy, ak existuje skutočné nebezpečenstvo toho, že dotknutá osoba bude vo vydávajúcom členskom štáte vystavená zjavnému odopretiu spravodlivosti.⁴⁷

41 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:612, bod 86 a poznámka pod čiarou 16) (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

42 V tomto ohľade uvádzam, že v rozsudku z 26. apríla 2018, *Donnellan* (C-34/17, EU:C:2018:282, bod 61), Súdny dvor rozhodol, že keďže pomoc s vymáhaním pohľadávok zavedená smernicou [Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení (Ú. v. EÚ L 84, 2010, s. 1)] je považovaná za „vzájomnú“, „implikuje [to] najmä to, že prináleží dožadujúcemu orgánu, aby vytvoril... podmienky, v ktorých dožiadaný orgán bude môcť... poskytnúť pomoc“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

43 Rozsudok ESLP, 4. novembra 2014, *Tarakhel v. Švajčiarsko* (CE:ECHR:2014:1104JUD002921712, § 93).

44 Rozsudok ESLP, 24. júla 2014, *Al Nashiri v. Poľsko* (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 576 až 579).

45 Protokol č. 13 k EDLP týkajúci sa zrušenia trestu smrti za každých okolností podpísaný vo Vilniuse 3. mája 2002.

46 Rozsudok ESLP, 17. januára 2012, *Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 258).

47 Návrh na začatie prejudiciálneho konania totiž uvádza, že „kritérium umožňujúce určiť, či článok 6 EDLP bráni odovzdaniu, je ustálené. Podľa ustálenej vnútroštátnej judikatúry musí byť dotknutá osoba vystavená skutočnému nebezpečenstvu zjavného odoprenia spravodlivosti. V rozsudku *Minister for Justice, Equality and Law Reform v. Brennan* [2007] IESC 24 Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) rozhodol, že porušenie práv zakotvených v článku 6 EDLP odôvodňuje odmietnutie odovzdania podľa zákona z roku 2003 o európskom zatykači len v prípade existencie výnimočných okolností, ako sú jasne preukázané zásadné nedostatky súdneho systému dožadujúceho štátu“.

70. Írska judikatúra je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. V rozsudku *Soering v. Spojené kráľovstvo* totiž ESLP rozhodol, že rozhodnutie o vydaní „[môže] výnimočne spôsobiť problém z hľadiska [článku 6 EDLP] ak by bola utečencovi zjavne odopretá spravodlivosť alebo by to hrozilo“⁴⁸.

71. Hoci sa vnútroštátny súd Súdneho dvora nepýta, či výkon európskeho zatykača treba odložiť, pokiaľ existuje skutočné nebezpečenstvo porušenia článku 47 druhého odseku Charty, alebo či tak treba urobiť, len ak existuje skutočné nebezpečenstvo obzvlášť závažného porušenia tohto ustanovenia, ako je napríklad zjavné odopretie spravodlivosti, zdá sa mi potrebné zaoberať sa touto otázkou. Táto otázka totiž vyplýva z otázky analyzovanej v bodoch 52 až 68 vyššie. Okrem toho druhá prejudiciálna otázka výslovne odkazuje na skutočné nebezpečenstvo zjavného odoprenia spravodlivosti.

2) Požiadavka zjavného odopretia spravodlivosti

72. Domnievam sa, že na povinnosť odkladu výkonu európskeho zatykača nestačí existencia skutočného nebezpečenstva porušenia článku 47 druhého odseku Charty vo vydávajúcom členskom štáte. Musí existovať skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti.

73. V prvom rade totiž z ustálenej judikatúry vyplýva, že obmedzenia zásady vzájomnej dôvery sa vykladajú striktnie.⁴⁹

74. Pokiaľ ide o rámcové rozhodnutie, na základe článku 1 ods. 2 sú vykonávajúce súdne orgány povinné vykonať každý európsky zatykač. Môžu odmietnuť jeho výkon len z dôvodov, ktoré sú vyčerpávajúco vymenované v článkoch 3, 4 a 4a uvedeného rámcového rozhodnutia. V dôsledku toho, zatiaľ čo vykonanie európskeho zatykača predstavuje zásadu, odmietnutie takého zatykača je chápané ako výnimka, ktorú z tohto dôvodu treba vykladať striktnie.⁵⁰

75. V druhom rade, ako bolo uvedené vyššie,⁵¹ právo na spravodlivý proces môže podliehať obmedzeniam, pokiaľ tieto obmedzenia najmä rešpektujú podstatu tohto práva, ako to uvádza článok 52 ods. 1 Charty.

76. Zdá sa mi preto, že vykonávajúci súdny orgán by mal byť povinný odložiť výkon európskeho zatykača, len pokiaľ existuje skutočné nebezpečenstvo porušenia, nie práva na spravodlivý proces, ale *podstaty* tohto práva.

77. Inými slovami, pokiaľ ide o také právo absolútnej povahy, ako je zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, na to, aby muselo byť vykonanie odložené, by stačilo, aby existovalo skutočné nebezpečenstvo porušenia tohto práva. Naopak, pokiaľ ide o právo, ktoré nemá absolútnu povahu, ako je právo na spravodlivý proces, výkon treba odložiť, len ak sa skutočné nebezpečenstvo porušenia týka podstaty tohto práva.

78. V treťom rade také stanovisko zodpovedá stanovisku prijatému Európskym súdom pre ľudské práva.

48 Rozsudok ESLP, 7. júla 1989, *Soering v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, § 113).

49 Rozsudok z 26. apríla 2018, *Donnellan* (C-34/17, EU:C:2018:282, bod 50).

50 Rozsudok z 23. januára 2018, *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, bod 48).

51 Pozri bod 57 a poznámku pod čiarou 36 vyššie.

79. Ako bolo uvedené vyššie,⁵² Európsky súd pre ľudské práva sa totiž domnieva, že na to, aby bol zmluvný štát povinný nevyhostiť ani nevydať osobu, táto osoba musí riskovať, že v dožadujúcom štáte utrpí nie jednoduché porušenie článku 6 EDLP, ale „zjavné odopretie spravodlivosti“⁵³. Pokiaľ ide o právo na spravodlivý súdny proces, uvedený súd sa neuspokojuje, ako je to v prípade zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, s jednoduchým skutočným nebezpečenstvom „zaobchádzania v rozpore s článkom 3 [EDLP]“⁵⁴.

80. V čom podľa Európskeho súdu pre ľudské práva spočíva zjavné odopretie spravodlivosti?

81. Podľa tohto súdu „zjavné odopretie spravodlivosti presahuje jednoduché nezrovnalosti alebo nedostatky v procesných zárukách, ktoré by mohli viesť k porušeniu článku 6 [EDLP], ak by k nim došlo v samotnom zmluvnom štáte. Musí dôjsť k porušeniu zásady spravodlivého súdneho konania zaručenej článkom 6 [EDLP], ktoré je tak závažné, že vedie k zrušeniu či dokonca zmareniu samotnej podstaty práva chráneného týmto článkom“⁵⁵.

82. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva tak zjavné odopretie spravodlivosti zamedzujúce vydaniu alebo vyhosteniu dotknutej osoby môže predstavovať: odsúdenie *in absentia* bez možnosti dosiahnuť vecné preskúmanie obžaloby;⁵⁶ konanie, ktoré je svojou podstatou skráteným konaním a je vedené v úplnom rozpore s právom na obhajobu;⁵⁷ pozbavenie osobnej slobody, ktorého zákonnosť nemožno preskúmať nezávislým a nestranným súdom; úmyselné a systematické znemožňovanie komunikácie jednotlivca, najmä jednotlivca zadržovaného v cudzom štáte, s advokátom.⁵⁸ Súd tiež pripisuje význam tomu, ak sa nevojak musí dostaviť pred súd zložený, čo i len sčasti, z vojakov, ktorí sú podriadení výkonnej moci.⁵⁹

83. Pokiaľ viem, Európsky súd pre ľudské práva dospel len štyri razy k záveru, že vydanie alebo vyhostenie malo za následok porušenie článku 6 EDLP. Ide o rozsudok Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo, v ktorom zjavné odopretie spravodlivosti spočívalo v pripustení dôkazov získaných mučením; rozsudok Husayn v. Poľsko, v ktorom zjavné odopretie spravodlivosti pozostávalo najmä zo zadržovania sťažovateľa na americkej vojenskej základni Guantánamo počas dvanástich rokov bez toho, aby bol obvinený; rozsudok Al Nashiri v. Poľsko, vydaný v ten istý deň ako rozsudok Husayn v. Poľsko, pri ktorom sa chcem pristiaviť, a nedávny rozsudok Al Nashiri v. Rumunsko.⁶⁰

52 Pozri bod 70 vyššie.

53 Rozsudky ESLP, 7. júla 1989, Soering v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, § 113); 2. marca 2010, Al-Saadoon a Mufdhi v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2010:0302JUD006149808, § 149); 17. januára 2012, Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 258); 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 456 a 562 až 564) a rozhodnutie ESLP z 15. júna 2017, Harkins v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2017:0615DEC007153714, § 62).

54 Rozsudok ESLP, 28. februára 2008, Saadi v. Taliansko (CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, § 125).

55 Rozsudky ESLP, 17. januára 2012, Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 260), a 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 563).

56 Rozhodnutie ESLP zo 16. októbra 2001, Einhorn v. Francúzsko (CE:ECHR:2001:1016DEC007155501, § 33 a 34). V prejednávanej veci ESLP rozhodol, že nedošlo k zjavnému odopretiu spravodlivosti, pretože sťažovateľ, ktorého súdy štátu Pensylvánia odsúdili v neprítomnosti za vraždu, mal po svojom návrate do Pensylvánie, ak o to požiada, nárok na nové súdne konanie.

57 Rozsudok ESLP, 8. novembra 2005, Bader a Kanbor v. Švédsko (CE:ECHR:2005:1108JUD001328404, § 47). Konanie, v ktorom nebol na pojednávaní vypočutý žiaden svedok, v ktorom boli všetky preskúmané dôkazy navrhnuté prokurátorom a na ktorom sa nezúčastnil ani obžalovaný, a dokonca ani jeho advokát, je charakterizované jeho skrátenou povahou a úplným popretím práva na obhajobu.

58 Rozhodnutie ESLP z 20. februára 2007, Al-Moayad v. Nemecko (CE:ECHR:2007:0220DEC003586503, § 100 až 108). V prejednávanej veci ESLP dospel k záveru, že k zjavnému odopretiu spravodlivosti nedošlo, pretože sťažovateľ, ktorý bol stíhaný za príslušnosť k dvom teroristickým organizáciám a bol predmetom žiadosti o vydanie zo strany orgánov Spojených štátov, nebol odovzdaný do jedného z väzenských zariadení nachádzajúcich sa mimo Spojených štátov, v ktorom by nemal prístup k advokátovi a bol by súdený vojenským súdom alebo iným mimoriadnym súdom.

59 Rozsudky ESLP, 12. mája 2005, Öcalan v. Turecko (CE:ECHR:2005:0512JUD004622199, § 112), a 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 562).

60 Rozsudky ESLP, 17. januára 2012, Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 263 až 287); 24. júla 2014, Husayn (Abu Zubaydah) v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD000751113, § 559); 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 565 až 569), a 31. mája 2018, Al Nashiri v. Rumunsko (CE:ECHR:2018:0531JUD00323412, § 719 až 722).

84. V rozsudku *Al Nashiri v. Poľsko*⁶¹ bol sťažovateľ, občan Saudskej Arábie, zadržaný v Spojených arabských emirátoch a odovzdaný do tajného väzenského centra v Poľsku a potom na americkú vojenskú základňu Guantánamo. Bol stíhaný vojenskou komisiou nachádzajúcou sa na základni Guantánamo za organizovanie samovražedného útoku na americké vojenské plavidlo a za účasť na útoku na francúzsky tanker. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru o existencii skutočného nebezpečenstva zjavného odopretia spravodlivosti vzhľadom na tri skutočnosti. Po prvé predmetná vojenská komisia nebola ani nezávislá, ani nestranná a nebolo ju teda možné považovať za „súd“ v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP. Bola zriadená s cieľom súdiť „určitých cudzích štátnych príslušníkov vo vojne proti terorizmu“, netvorila súčasť federálneho súdneho systému Spojených štátov a bola zložená výlučne z vojakov. Po druhé Európsky súd pre ľudské práva sa pri rozhodnutí o tom, že táto komisia nie je súdom „zriadeným zákonom“ v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP opiera o rozsudok US Supreme Court (Najvyšší súd Spojených štátov amerických).⁶² Po tretie podľa ESJP je veľmi pravdepodobné, že proti sťažovateľovi boli použité dôkazy získané mučením.⁶³

85. Navrhujem prijať kritérium Európskeho súdu pre ľudské práva a dospieť k záveru, že výkon európskeho zatykača treba odložiť, len ak existuje vo vydávajúcom členskom štáte skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti.

3) Charakteristika zjavného odopretia spravodlivosti z hľadiska nezávislosti súdov

86. V prejednávanej veci vnútroštátny súd zastáva názor, že existuje skutočné nebezpečenstvo, že L. M. vo vydávajúcom členskom štáte utrpí zjavné odopretie spravodlivosti najmä z dôvodu nedostatočnej nezávislosti súdov tohto členského štátu.

87. Možno nedostatok nezávislosti súdov vydávajúceho členského štátu považovať za zjavné odopretie spravodlivosti?

88. V tomto ohľade pripomínam, že článok 47 druhý odsek Charty stanovuje, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

89. Podľa ustálenej judikatúry má pojem nezávislosť dve hľadiská. Prvé, vonkajšie, hľadisko predpokladá, že uvedený orgán je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť nezávislosť rozhodovania jeho členov v súvislosti so spormi, ktoré prejednávajú. Druhé, vnútorné, hľadisko pridáva pojem nestrannosť a týka sa rovnakého odstupu od účastníkov konania a ich príslušných záujmov vo vzťahu k predmetu sporu. Toto hľadisko vyžaduje rešpektovanie objektívnosti a neexistenciu akéhokoľvek záujmu na vyriešení sporu mimo striktného uplatnenia právneho predpisu.⁶⁴ Tieto záruky nezávislosti a nestrannosti stanovujú ako požiadavku existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, menovanie, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti účastníkov konania, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.⁶⁵

90. Nemožno podľa môjho názoru vylúčiť to, že nedostatok nezávislosti súdov vydávajúceho členského štátu by *v zásade* mohol predstavovať zjavné odopretie spravodlivosti.

61 Rozsudok ESJP, 24. júla 2014, *Al Nashiri v. Poľsko* (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111).

62 ESJP totiž v § 567(ii) svojho rozsudku uvádza, že: „[the military commission] did not have legitimacy under US and international law resulting in, as the Supreme Court found, its lacking the ‘power to proceed’ and..., consequently, it was not ‘established by law’ for the purposes of Article 6§1“.

63 Rozsudok ESJP, 24. júla 2014, *Al Nashiri v. Poľsko* (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111, § 565 až 569). Obdobné odôvodnenie je uvedené v § 719 až § 722 rozsudku ESJP z 31. mája 2018, *Al Nashiri v. Rumunsko* (CE:ECHR:2018:0531JUD003323412).

64 Rozsudky z 19. septembra 2006, *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, body 51 a 52); zo 16. februára 2017, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, body 37 a 38), a zo 14. júna 2017, *Online Games a i.* (C-685/15, EU:C:2017:452, body 60 a 61).

65 Rozsudok z 19. septembra 2006, *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, bod 53); uznesenie zo 14. mája 2008, *Pilato* (C-109/07, EU:C:2008:274, bod 24), a rozsudok z 31. januára 2013, *D. a A.* (C-175/11, EU:C:2013:45, bod 97).

91. Na jednej strane totiž Súdny dvor v rozsudku z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, body 41 a 42), rozhodol, že „je prvoradé, aby bola zabezpečená ochrana nezávislosti [vnútroštátnych súdov]“ a že „záruka nezávislosti... je inherentnou súčasťou výkonu úlohy rozhodovať ako súd“⁶⁶. Konkrétne existencia záruk v oblasti zloženia súdu je základným kameňom práva na spravodlivý proces.⁶⁷

92. Na druhej strane v rozsudkoch Al Nashiri v. Poľsko a Al Nashiri v. Rumunsko⁶⁸ Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru o existencii skutočného nebezpečenstva zjavného odopretia spravodlivosti najmä z dôvodu, že vojenská komisia zriadená na základni v Guantáname nebola ani nezávislá, ani nestranná a nebolo ju teda možné považovať za „súd“ v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP.⁶⁹

93. Zdôrazňujem však, že k záveru, že nedostatok nezávislosti a nestrannosti súdu predstavuje zjavné odopretie spravodlivosti, možno dospieť len vtedy, ak je tak závažný, že marí spravodlivosť súdneho konania. Ako uviedol Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo, existuje zásadný rozdiel medzi prijatím dôkazov získaných mučením, o ktoré išlo v uvedenom rozsudku, a porušeniami článku 6 EDLP napríklad z dôvodu zloženia súdu.⁷⁰

94. Predovšetkým musím zdôrazniť, že rozsudky Al Nashiri v. Poľsko a Al Nashiri v. Rumunsko,⁷¹ ktoré sú k dnešnému dňu jedinými, v ktorých Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru o porušení článku 6 EDLP najmä z dôvodu nedostatku nezávislosti a nestrannosti súdov v krajine určenia, sa týkali mimoriadnych súdov s právomocou v oblasti terorizmu a zložených výlučne z vojakov.

95. Vnútroštátnemu súdu prislúcha na základe týchto úvah určiť, či je v *prejednávanej veci* údajný nedostatok nezávislosti poľských súdov tak závažný, že marí spravodlivosť súdneho konania a z tohto dôvodu predstavuje zjavné odopretie spravodlivosti. Ako uviedol Súdny dvor v rozsudku Aranyosi a Căldăraru, treba na tento účel vychádzať z objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií o podmienkach prevládajúcich vo vydávajúcom členskom štáte, ktoré preukazujú existenciu nedostatkov ovplyvňujúcich poľský súdny systém.⁷² V tomto ohľade možno zohľadniť odôvodnený návrh Komisie, rovnako ako aj stanoviská Benátskej komisie – s tou výhradou, ku ktorej sa ešte vrátim, že vnútroštátny súd sa oboznámi s prípadným vývojom situácie v Poľsku, ktorý nastal po vydaní týchto dokumentov.

96. Za predpokladu, že vykonávajúci súdny orgán konštatuje existenciu skutočného nebezpečenstva zjavného odopretia spravodlivosti z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu, je len na základe tohto konštatovania povinný odložiť výkon európskeho zatykača? Má naopak pokračovať v preskúvaní a konštatovať, že *osoba dotknutá* týmto zatykačom je takému riziku vystavená? Na túto otázku sa teraz pokúsím odpovedať.

66 Pozri tiež rozsudky z 19. septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587, bod 49); zo 14. júna 2017, Online Games a i. (C-685/15, EU:C:2017:452, bod 60), a z 13. decembra 2017, El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960, bod 40).

67 Rozsudky z 1. júla 2008, Chronopost a La Poste/UFEX a i. (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375, bod 46); z 19. februára 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlament (C-308/07 P, EU:C:2009:103, bod 42), a z 31. januára 2018, Gyarmathy/FRA (T-196/15 P, neuvverejnený, EU:T:2018:47, bod 97).

68 Rozsudky ESLP, 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111), a 31. mája 2018, Al Nashiri v. Rumunsko (CE:ECHR:2018:0531JUD003323412).

69 Pozri bod 84 vyššie.

70 Rozsudok ESLP, 17. januára 2012, Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 265).

71 Rozsudky ESLP, 24. júla 2014, Al Nashiri v. Poľsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002876111), 31. mája 2018, Al Nashiri v. Rumunsko (CE:ECHR:2018:0531JUD003323412).

72 Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89). Pozri tiež rozsudok z 21. decembra 2011, N. S. a i. (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 91).

c) Musí vykonávajúci súdny orgán konštatovať, že dotknutej osobe hrozí nebezpečenstvo, že utrpí zjavné odopretie spravodlivosti?

1) Úvod a pripomienky účastníkov konania

97. V rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 91 až 93), Súdny dvor rozhodol, ako som už uviedol, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť výkon európskeho zatykača, len ak na jednej strane zistí, že vo vydávajúcom členskom štáte hrozí skutočné nebezpečenstvo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v dôsledku všeobecných podmienok výkonu pozbavenia osobnej slobody v tomto členskom štáte, a na druhej strane, že dotknutá osoba bude vystavená tomuto nebezpečenstvu.⁷³ Podľa Súdneho dvora totiž existencia nedostatkov väzenského systému, hoci aj všeobecných, nevyhnutne neovplyvňuje *všetky* ústavy na výkon väzby. Preto nemožno len z konštatovania existencie nedostatkov väzenského systému vyvodiť, že *dotknutá osoba* bude podrobená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu.

98. Vnútroštátny súd sa domnieva, že za predpokladu, že nedostatky súdneho systému vydávajúceho členského štátu sú obzvlášť závažné, čo znamená, že tento členský štát už nedodržiava zásady právneho štátu, musí odmietnuť odovzdanie bez toho, aby musel overovať, či bude dotknutá osoba takému nebezpečenstvu vystavená.⁷⁴

99. Ministerstvo tvrdí, že treba uplatniť druhú fázu preskúmania definovanú v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru. Ak by to tak nebolo, malo by to za následok systematické odmietanie výkonu európskych zatykačov vydaných Poľskou republikou zo strany írskych súdnych orgánov. Zdôrazňuje najmä, že také systematické odmietanie by nezodpovedalo ani odôvodneniu 10 rámcového rozhodnutia, ani ústavnej zásade vzájomnej dôvery, a ani zásade rovnosti členských štátov zakotvenej v článku 4 ZEÚ.

100. L. M. sa domnieva, že druhú fázu preskúmania definovaného v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru nemožno uplatniť na situáciu, v ktorej bola jasne a jednoducho zničená dôvera, ktorú majú členské štáty v dodržiavanie najzákladnejšej hodnoty, konkrétne hodnoty právneho štátu, Poľskou republikou.

101. Španielska vláda zastáva názor, že druhú fázu preskúmania definovanú v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru treba uplatniť. Maďarská vláda sa domnieva, že konštatovanie existencie nedostatkov poľského súdneho systému možno uskutočniť len v rámci konania upraveného v článku 7 ZEÚ a že teda ešte nebola vykonaná prvá fáza preskúmania definovaného v uvedenom rozsudku. Za predpokladu, že by k takému konštatovaniu došlo, podľa maďarskej vlády by sa mala uplatniť druhá fáza tohto preskúmania. Holandská vláda tvrdí, že táto druhá fáza sa uplatní.

102. Podľa poľskej vlády neexistuje ani riziko porušenia zásady právneho štátu v Poľsku, ani riziko porušenia práva dotknutej osoby L. M. na spravodlivý proces. Na jednej strane nemôže vnútroštátny súd vychádzať z odôvodneného stanoviska Komisie, aby dospel k záveru o porušení zásady právneho štátu v Poľsku najmä preto, lebo po prijatí tohto odôvodneného návrhu bola poľská právna úprava zmenená. Vnútroštátny súd nemá právomoc konštatovať porušenie zásady právneho štátu Poľskou republikou, keďže taká právomoc patrí v rámci konania upraveného v článku 7 ZEÚ Európskej rade. Vnútroštátny súd nemá ani právomoc pozastaviť uplatňovanie rámcového rozhodnutia, keďže taká

⁷³ Pozri tiež rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 58), a uznesenie zo 6. septembra 2017, Peter Schotthöfer & Florian Steiner (C-473/15, EU:C:2017:633, body 24 až 26).

⁷⁴ Pozri bod 24 vyššie.

právomoc patrí v súlade s odôvodnením 10 rámcového rozhodnutia Rade. Na druhej strane vnútroštátny súd nepreukázal, že by bol sám L. M. vystavený skutočnému nebezpečenstvu porušenia práva na spravodlivý proces. Tento súd totiž najmä nedokázal uviesť ani len hypotetické dôvody, pre ktoré by bol L. M. vystavený nebezpečenstvu, že nepodstúpi spravodlivý súdny proces.

103. Komisia tvrdí, že druhú fázu preskúmania definovaného v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru treba uplatniť. Okolnosť, že členský štát je predmetom odôvodneného návrhu v zmysle článku 7 ods. 1 ZEÚ, neznamená, že odovzdanie osoby tomuto členskému štátu by ju automaticky vystavilo skutočnému nebezpečenstvu porušenia práva na spravodlivý proces. Nemožno totiž vylúčiť, že v určitých situáciách budú súdy tohto členského štátu schopné prejednať vec s nezávislosťou požadovanou článkom 47 druhým odsekom Charty. V dôsledku toho sa vyžaduje preskúmanie jednotlivých prípadov. S cieľom správne vykonať toto individuálne preskúmanie by mal vykonávajúci súdny orgán zohľadniť tak totožnosť dotknutej osoby (najmä či ide o politického odporcu alebo či patrí k sociálnej alebo etnickej menšine, ktorá je predmetom diskriminácie), ako aj povahu a okolnosti trestného činu, pre ktorý sa požaduje jej vydanie (najmä či je tento trestný čin politickej povahy, bol spáchaný pri výkone slobody prejavu alebo združovania alebo bol predmetom verejných vyhlásení zo strany predstaviteľov súčasnej moci). Nakoniec, súd by mal zohľadniť situáciu sudcov, ktorí sa blížia k dôchodkovému veku (a ktorých ponechanie v službe po dosiahnutí tohto veku teraz závisí od voľnej úvahy výkonnej moci) alebo pravidlá týkajúce sa služobného postupu sudcov.

2) Požiadavka individuálneho preskúmania

104. Domnievam sa, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť vykonanie európskeho zatykača, len ak konštatuje nielen to, že existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti vzhľadom na nedostatky ovplyvňujúce súdny systém vydávajúceho členského štátu, ale tiež že dotknutá osoba bude takému nebezpečenstvu vystavená.

105. V prvom rade totiž poukazujem na to, že podľa stanoviska 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, bod 192) sa môže výnimočné overovanie dodržiavania základných práv iným členským štátom zo strany členských štátov týkať len dodržiavania týchto práv „v konkrétnom prípade“.

106. Usúdiť, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť výkon európskeho zatykača bez toho, aby overil, že *dotknutá osoba* je vystavená nebezpečenstvu zjavného odoprenia spravodlivosti, o ktorom sa domnieva, že je vyvolané nedostatkami súdneho systému, by podľa môjho názoru bolo nezlučiteľné s odôvodnením 10 rámcového rozhodnutia, podľa ktorého „vykonávanie [mechanizmu európskeho zatykača] sa môže pozastaviť iba v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušovania zásad uvedených v článku 6 ods. 1 [ZEÚ] jedným z členských štátov, zisteného Radou v zmysle článku 7 ods. 1 [ZEÚ]“. Toto odôvodnenie 10 zakazuje členským štátom pozastaviť uplatňovanie rámcového rozhodnutia vo vzťahu k členskému štátu, pokiaľ by Európska rada vo vzťahu k tomuto členskému štátu neprijala rozhodnutie na základe terajšieho článku 7 ods. 2 ZEÚ.⁷⁵ Naopak, nezakazuje členskému štátu pozastaviť uplatňovanie rámcového rozhodnutia „v konkrétnom prípade“, to znamená odložiť výkon konkrétneho európskeho zatykača. Poznávam okrem toho, že v rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), Súdny dvor taký odklad pri neexistencii uvedeného rozhodnutia Európskej rady pripustil.

107. Okrem toho, keďže sa pozastavenie týka výkonu rámcového rozhodnutia „v konkrétnom prípade“, nedošlo by k narušeniu rovnosti medzi členskými štátmi zakotvenej v článku 4 ods. 2 ZEÚ.

⁷⁵ Rámcové rozhodnutie totiž bolo prijaté 13. júna 2002, to znamená pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy z Nice 1. februára 2003 (Ú. v. ES C 80, 2001, s. 1). Do článku 7 však doplnil odsek 1 článok 1 ods. 1 Zmluvy z Nice. Odkaz odôvodnenia 10 rámcového rozhodnutia na článok 7 ods. 1 ZEÚ teda treba dnes chápať ako odkaz na článok 7 *odsek 2* ZEÚ. Pozri v tejto súvislosti bod 38 vyššie.

108. V druhom rade, ak by sa aj predpokladalo, že v Poľsku existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti z dôvodu nedávnych reforiem súdneho systému,⁷⁶ nemožno z toho vyvodzovať, že *žiaden* poľský súd nebude schopný prejednať vec, *nech by už išlo o akúkoľvek*, s dodržaním článku 47 druhého odseku Charty. Plne súhlasím s tvrdením Komisie, podľa ktorého „ak by sa aj zistilo, že vo vydávajúcom členskom štáte je vážne ohrozený právny štát..., nemožno vylúčiť, že môžu existovať situácie, v ktorých je zachovaná schopnosť súdov viesť konanie s nezávislosťou nevyhnutnou na zabezpečenie dodržania základného práva zakotveného v článku 47 druhom odseku Charty“.

109. V treťom rade Európsky súd pre ľudské práva, na účely zistenia toho, či existuje skutočné nebezpečenstvo zaobchádzania, ktoré je v rozpore s článkom 3 EDLP, „preskúmava predvídateľné dôsledky vydania sťažovateľa do štátu určenia so zohľadnením všeobecnej situácie v tomto štáte a *okolností vlastných prípadu dotknutej osoby*“⁷⁷. Podľa ESLP skutočnosť, že existuje všeobecný problém týkajúci sa dodržiavania ľudských práv v danom štáte, sama osebe neznamená, že odovzdanie dotknutej osoby do tohto štátu by bolo v rozpore s článkom 3 EDLP.⁷⁸ Rovnako na účely overenia toho, či existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti, v praxi zohľadňuje nielen situáciu v štáte určenia, ale tiež okolnosti vlastné dotknutej osobe.⁷⁹

110. Napríklad, pokiaľ ide o článok 3 EDLP, v rozsudku *Mo. M. v. Francúzsko* Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že vydanie sťažovateľa do Čadu, z ktorého utiekol po tom, čo bol zatknutý a mučený čadskými tajnými službami, porušilo článok 3 EDLP. Opiera sa o správy miestnych mimovládnych organizácií a inštitucionálnych pozorovateľov, z ktorých vyplýva, že všeobecná situácia v Čade je charakterizovaná existenciou vojenských väznic riadených tajnými službami. ESLP ďalej skúma osobnú situáciu sťažovateľa. V tomto ohľade poukazuje na jednej strane na to, že lekárske osvedčenia dokazujú, že už bol v Čade mučený, a na druhej na to, že ak bude do Čadu odovzdaný, hrozí mu nebezpečenstvo opätovného mučenia, keďže sa vo Francúzsku zapojil do opozičnej strany, a že je zrejme predmetom zatykača vydaného čadskými úradmi tri roky po jeho odchode z Čadu.⁸⁰

111. V rozsudku *M. G. v. Bulharsko* Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že sťažovateľovi, po ktorom ruské úrady pátrajú s cieľom predviesť ho pred trestný súd Inguška, jednej z republík severného Kaukazu, pre podozrenie z členstva v čečenskej gerile, hrozí vážne a preukázané nebezpečenstvo, že ak bude vydaný do Ruska, bude mučený. Uvedený súd najskôr preskúmal všeobecnú situáciu na severnom Kaukaze a konštatoval, že tento región je naďalej zónou ozbrojeného konfliktu, ktorý sa vyznačuje najmä mimosúdnyimi popravami, mučením a ďalším neludským alebo ponižujúcim zaobchádzaním. V druhom rade preskúmal osobnú situáciu sťažovateľa a poznamenáva, že je predmetom trestného stíhania najmä za účasť v ozbrojenej skupine, prípravu teroristických činov, obchodovanie so zbraňami a omamnými látkami, že ruské tajné služby v jeho bydlisku zadržali veľké množstvo zbraní a že je ruskými orgánmi podozrievaný z príslušnosti k ozbrojenej džihádistickej skupine. Vyvodzuje z toho, že ak by bol uväznený v zariadení na severnom Kaukaze, bude obzvlášť vystavený nebezpečenstvu mučenia.⁸¹

76 Posúdenie, ktoré ako je uvedené v bodoch 35 a 95 vyššie, prináleží vnútroštátnemu súdu.

77 Rozsudky ESLP, 30. októbra 1991, *Vilvarajah a iní v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:1991:1030JUD001316387, § 108; 28. februára 2008, *Saadi v. Taliansko* (CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, § 130); 17. januára 2012, *Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 187), a 23. marca 2016, *F. G. v. Švédsko* (CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, § 120) (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

78 Rozsudky ESLP, 28. februára 2008, *Saadi v. Taliansko* (CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, § 131); 25. apríla 2013, *Savridin Dzhurayev v. Rusko* (CE:ECHR:2013:0425JUD007138610, § 153 a 169), a 25. marca 2014, *M. G. v. Bulharsko* (CE:ECHR:2014:0325JUD005929712, § 79).

79 Rozsudok ESLP, 17. januára 2012, *Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 272 a 277 až 279). Pozri tiež bod 112 nižšie.

80 Rozsudok ESLP, 18. apríla 2013, *Mo. M. v. Francúzsko* (CE:ECHR:2013:0418JUD001837210, § 38 až 43).

81 Rozsudok ESLP, 25. marca 2014, *M. G. v. Bulharsko* (CE:ECHR:2014:0325JUD005929712, § 87 až 91).

112. Pokiaľ ide o článok 6 ods. 1 EDLP, v rozsudku *Ahorugeze v. Švédsko* Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že vydanie sťažovateľa, ktorý je rwandským štátnym príslušníkom patriacim k etnickej skupine Hutuov do Rwandy, kde by mal byť súdený za genocídu a zločiny proti ľudskosti, by ho nevystavilo skutočnému nebezpečenstvu zjavného odoprenia spravodlivosti. EŠLP sa totiž na základe rozsudkov Medzinárodného trestného tribunálu pre Rwandu a informácií poskytnutých holandskými vyšetrovateľmi a nórskymi policajtmi domnieva, že nie je preukázané, že by rwandské súdy neboli nezávislé alebo nestranné. Okrem toho EŠLP preskúmal osobnú situáciu sťažovateľa. Domnieva sa, že ani okolnosť, že bol svedkom obhajoby pred Medzinárodným trestným tribunálom pre Rwandu, ani skutočnosť, že viedol rwandský úrad civilného letectva, ani jeho odsúdenie za zničenie majetku inej osoby počas genocídy v roku 1994, ho nevystaví zjavnému odopretiu spravodlivosti.⁸²

3) *Ako preukázať, že dotknutej osobe hrozí vo vydávajúcom členskom štáte skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti?*

113. Zdá sa mi, že ako to tvrdí Komisia, na účely preukázania toho, že dotknutá osoba je vystavená predmetnému nebezpečenstvu zjavného odoprenia spravodlivosti treba preukázať, že existujú osobitné okolnosti týkajúce sa buď tejto osoby alebo trestného činu, za ktorý je stíhaná alebo za ktorý bola odsúdená a ktoré ju takému riziku vystavujú. Komisia teda navrhuje najmä overiť, či je osoba, ktorá je predmetom európskeho zatykača politickým odporcom alebo či patrí k sociálnej alebo etnickej skupine, ktorá je predmetom diskriminácie. Komisia takisto navrhuje najmä preskúmať, či má trestný čin, za ktorý je dotknutá osoba stíhaná, politickú povahu alebo či vládnuca moc vydala verejné vyhlásenia týkajúce sa tohto trestného činu alebo trestu za tento čin. Zdá sa mi, že také návrhy treba prijať.

114. V tejto súvislosti uvádzam, že druhá veta odôvodnenia 12 rámcového rozhodnutia výslovne stanovuje možnosť odmietnuť odovzdanie osoby, keď na základe objektívnych skutočností existujú dôvody domnievať sa, že európsky zatykač, ktorého je táto osoba predmetom, bol vydaný s cieľom jej stíhania alebo potrestania najmä z dôvodov jej politických názorov.

115. Pokiaľ ide o dôkazné bremeno, treba podľa mňa od dotknutej osoby požadovať, aby preukázala, že existujú závažné a preukázané dôvody domnievať sa, že existuje skutočné nebezpečenstvo, že jej bude vo vydávajúcom členskom štáte zjavne odopretá spravodlivosť. Také stanovisko zodpovedá stanovisku Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý sa okrem iného domnieva, že len čo je tento dôkaz predložený, prináleží predmetnému štátu rozptýliť v tejto záležitosti akékoľvek pochybnosti.⁸³

116. V prejednávanej veci L. M. tvrdí, že mu hrozí skutočné nebezpečenstvo, že mu bude v Poľsku zjavne odopretá spravodlivosť, pretože právny štát, „ktorého podstatou je právo na účinný súdny prostriedok nápravy, ktorý zas možno zaručiť len existenciou nezávislého súdneho systému“ už v ňom nie je dodržiavaný.⁸⁴

117. Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či také tvrdenia preukazujú, že L. M. by bol v prípade vydania vydávajúcemu súdnemu orgánu vystavený skutočnému nebezpečenstvu zjavného odoprenia spravodlivosti vyplývajúceho z nedostatkov poľského súdneho systému za predpokladu, že také nebezpečenstvo je preukázané.

⁸² Rozsudok EŠLP, 27. októbra 2011, *Ahorugeze v. Švédsko* (CE:ECHR:2011:1027JUD003707509, § 125 až 129).

⁸³ Rozsudky EŠLP, 27. októbra 2011, *Ahorugeze v. Švédsko* (CE:ECHR:2011:1027JUD003707509, § 116); 17. januára 2012, *Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 261) 19. februára 2013, *Yefimova v. Rusko* (CE:ECHR:2013:0219JUD003978609, § 220).

⁸⁴ Spresňujem, že z rozsudku High Court (Vyšší súd) z 12. marca 2018 uvedeného v bode 22 vyššie vyplýva, že advokát L. M. sa pokúšal získať dôkazy o stave súdnictva v Poľsku. Vnútroštátnemu súdu najmä predložil dokument pochádzajúci od poľského orgánu, ktorého presná totožnosť nie je vnútroštátnemu súdu známa. Podľa tohto dokumentu sú poľské súdy nezávislé od ostatných zložiek moci, dohľad vykonávaný ministrom spravodlivosti nad všeobecnými súdmi je čisto administratívnej povahy a tento minister nenarúša nezávislosť sudcov.

118. Poznávam však, že L. M. v nijaký okamih neuviedol, v čom by nedávne reformy poľského súdneho systému ovplyvnili jeho osobnú situáciu. Nevysvetľuje, v čom by nedostatky poľského súdneho systému, za predpokladu, že by boli preukázané, bránili tomu, aby bola *jeho vec* prejednaná nezávislým a neustranným súdom. L. M. sa uspokojuje so všeobecným tvrdením, že poľský súdny systém nespĺňa požiadavky právneho štátu.

119. Podľa môjho názoru teda tvrdenia predkladané L. M. smerujú výlučne k preukázaniu toho, že z dôvodu nedostatkov súdneho systému existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti v Poľsku, a nie k preukázaniu toho, že on sám by bol v prípade vydania vydávajúcemu súdnemu orgánu vystavený takému nebezpečenstvu. Pripomínam však, že ako uviedol Európsky súd pre ľudské práva, skutočnosť, že existuje všeobecný problém týkajúci sa dodržiavania ľudských práv v konkrétnom štáte (za predpokladu, že je preukázaný) sama osebe nepreukazuje, že odovzdanie dotknutej osoby do tohto štátu by ju vystavilo nebezpečenstvu zjavného odopretia spravodlivosti.⁸⁵ Napríklad v rozsudku *Yefimova v. Rusko* sa Európsky súd pre ľudské práva domnieval, že hoci existovali dôvody pochybovať o nezávislosti kazašských sudcov, sťažovateľka nepreukázala ani to, že tieto pochybnosti predstavujú skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti, *ani to, že ona sama by v prípade vydania do Kazachstanu bola takému nebezpečenstvu vystavená*.⁸⁶

120. V tomto ohľade pripomínam, že L. M. je stíhaný za obchodovanie s omamnými látkami a že nič v spise nenaznačuje, že by taký trestný čin alebo samotná osoba L. M. vykazovali osobitosti, ktoré by ho vystavovali nebezpečenstvu údajného zjavného odopretia spravodlivosti. Na otázku týkajúcu sa tohto bodu položenú na pojednávaní zástupca L. M. ďalšie spresnenia nepredniesol.

121. V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia sa má vykladať v tom zmysle, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť výkon európskeho zatykača, ak zistí nielen to, že existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu, ale tiež to, že osoba, ktorá je predmetom uvedeného zatykača, je takému nebezpečenstvu vystavená. Na to, aby porušenie práva na spravodlivý proces zakotveného v článku 47 druhom odseku Charty predstavovalo zjavné odopretie spravodlivosti, je potrebné, aby bolo toto porušenie takej závažnosti, že úplne marí podstatu práva chráneného týmto ustanovením. S cieľom určiť, či je dotknutá osoba vystavená predmetnému nebezpečenstvu zjavného odopretia spravodlivosti, musí vykonávajúci súdny orgán zohľadniť osobitné okolnosti týkajúce sa tak tejto osoby, ako aj trestného činu, za ktorý je stíhaná alebo za ktorý bola odsúdená.

3. O druhej prejudiciálnej otázke

122. Druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, že je uplatniteľná druhá fáza preskúmania definovaného v rozsudku z 5. apríla 2016, *Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198)*, a vykonávajúci súdny orgán konštatuje, že vydávajúci členský štát porušuje zásadu právneho štátu z dôvodu nedostatkov súdneho systému, je vykonávajúci súdny orgán povinný požiadať vydávajúci súdny orgán, aby mu na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia predložil všetky ďalšie potrebné informácie týkajúce sa podmienok, za akých sa bude viesť proces dotknutej osoby. Ak je to tak, vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýta, aké záruky by mohol získať od vydávajúceho súdneho orgánu s cieľom odstrániť nebezpečenstvo, že dotknutá osoba nepodstúpi spravodlivý proces.

⁸⁵ Pozri bod 109 vyššie. Pozri tiež rozsudok ESLP, 10. februára 2011, *Dzhakysybergenov v. Ukrajina* (CE:ECHR:2011:0210JUD001234310, § 37 a 44).

⁸⁶ Rozsudok ESLP, 19. februára 2013, *Yefimova v. Rusko* (CE:ECHR:2013:0219JUD003978609, § 221 až 225). Pozri tiež rozsudok ESLP, 17. januára 2012, *Othman (Abu Qatada) v. Spojené kráľovstvo* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 284 a 285).

123. Poznávam, že v uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru Súdny dvor usúdil, že vykonávajúci súdny orgán je povinný požiadať vydávajúci súdny orgán na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia o všetky potrebné dodatočné informácie týkajúce sa podmienok zadržania dotknutej osoby. Len v prípade, že vzhľadom na tieto informácie sa vykonávajúci súdny orgán domnieva, že existuje skutočné nebezpečenstvo, že dotknutá osoba bude predmetom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, je tento orgán povinný odložiť výkon európskeho zatykača.⁸⁷

124. Minister zastáva názor, že vykonávajúci súdny orgán je povinný požiadať vydávajúci súdny orgán o všetky informácie, ktoré považuje za potrebné. Predmet týchto informácií možno určiť len podľa okolností konkrétneho prípadu v závislosti od dôvodu, pre ktorý sa vykonávajúci súdny orgán domnieva, že dotknutej osobe hrozí skutočné nebezpečenstvo toho, že nepodstúpi spravodlivý súdny proces. Nemožno od vykonávajúcего súdneho orgánu požadovať, aby preukazoval neexistenciu nedostatkov poľského súdneho systému.

125. L. M. zastáva názor, že na druhú prejudiciálnu otázku netreba odpovedať. Uvádza však, že v prejednávanej veci nemôže byť ponúknutá žiadna záruka, ktorá by sama osebe rozptýlila obavy vykonávajúcего súdneho orgánu, keďže predmetné nedostatky majú systémovú povahu.

126. Podľa španielskej vlády článok 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia umožňuje najšť východisko, ak vykonávajúci súdny orgán váha s ďalším postupom. Maďarská vláda sa domnieva, že keďže vykonávajúci súdny orgán nie je oprávnený konštatovať existenciu nedostatkov poľského súdneho systému, nemôže od tohto členského štátu požadovať, aby mu poskytol dodatočné informácie. Holandská vláda zastáva názor, že vykonávajúci súdny orgán je povinný využiť mechanizmus upravený v článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia. Poľská vláda k druhej prejudiciálnej otázke pripomenky nepredložila.

127. Komisia sa domnieva, že vykonávajúci súdny orgán od vydávajúcего súdneho orgánu dodatočné informácie požadovať môže. Takáto žiadosť o informácie by sa mohla vzťahovať najmä na najnovšie legislatívne reformy. Tieto informácie však budú nepochybne menej vhodné na rozptýlenie pochybností vykonávajúcего súdneho orgánu ako v prípade, keď sa informácie týkajú, ako to bolo vo vyššie uvedenom rozsudku Aranyosi a Căldăraru, podmienok pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby.

128. Podľa môjho názoru, pokiaľ existuje vo vydávajúcom členskom štáte skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti, vykonávajúci súdny orgán musí využiť možnosť, ktorú mu ponúka článok 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia na účely získania informácií týkajúcich sa na jednej strane právnej úpravy, ktorá mala byť prijatá po odôvodnenom návrhu Komisie a stanoviskách Benátskej komisie,⁸⁸ a na druhej strane osobitostí dotknutej osoby a povahy trestného činu, ktoré by mohli vystaviť túto osobu skutočnému nebezpečenstvu konštatovaného zjavného odopretia spravodlivosti.

129. Zdá sa mi totiž, že nemožno vylúčiť, že by najmä za predpokladu, že by dotknutá osoba nepreukázala, že by ona sama bola vystavená údajnému zjavnému odopretiu spravodlivosti, takáto žiadosť o informácie mohla umožniť poskytnúť vykonávajúcemu súdnu orgánu objasnenie.

130. Ak sa vzhľadom na informácie získané na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia vykonávajúci súdny orgán domnieva, že osoba, ktorá je predmetom európskeho zatykača, nie je vystavená skutočnému nebezpečenstvu, že utrpí vo vydávajúcom členskom štáte zjavné odopretie spravodlivosti, musí tento zatykač vykonať.

⁸⁷ Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 95 až 98).

⁸⁸ V tejto súvislosti poukazujem na to, že vo svojich písomných pripomienkach poľská vláda vytýka vnútroštátnemu súdu, že nezohľadnil reformy právnych predpisov z obdobia po prijatí odôvodneného návrhu Komisie.

131. Ak sa naopak vzhľadom na tieto informácie vykonávajúci súdny orgán domnieva, že dotknutej osobe hrozí skutočné nebezpečenstvo, že utrpí vo vydávajúcom členskom štáte zjavné odopretie spravodlivosti, vykonanie tohto zatykača treba odložiť, nie ho však zamietnuť.⁸⁹ V takom prípade musí vykonávajúci členský štát v súlade s článkom 17 ods. 7 rámcového rozhodnutia informovať o týchto prieťahoch Eurojust, pričom uvedie dôvody tohto odkladu. Ak takéto riziko nemožno v primeranom čase vylúčiť, vykonávajúci súdny orgán musí rozhodnúť, či je opodstatnené ukončenie postupu odovzdania.⁹⁰

132. Na druhú otázku teda treba odpovedať tak, že ak vykonávajúci súdny orgán konštatuje existenciu skutočného nebezpečenstva zjavného odopretia spravodlivosti vo vydávajúcom členskom štáte, je na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia povinný požiadať vydávajúci súdny orgán o všetky potrebné dodatočné informácie týkajúce sa prípadne na jednej strane vývoja právnych predpisov, ktorý nastal po skutkových okolnostiach, o ktorých má vedomosť na účely konštatovania existencie skutočného nebezpečenstva zjavného odopretia spravodlivosti, a na druhej strane osobitostí osoby, ktorá je predmetom európskeho zatykača alebo povahy trestného činu, za ktorý je osoba stíhaná alebo za ktorý bola odsúdená.

V. Návrh

133. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky položené High Court (Vyšší súd, Írsko):

1. Článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV), zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že vykonávajúci súdny orgán je povinný odložiť výkon európskeho zatykača ak zistí nielen to, že existuje skutočné nebezpečenstvo zjavného odopretia spravodlivosti z dôvodu nedostatkov súdneho systému vydávajúceho členského štátu, ale tiež to, že osoba, ktorá je predmetom uvedeného zatykača, je takému nebezpečenstvu vystavená. Na to, aby porušenie práva na spravodlivý proces zakotveného v článku 47 druhom odseku Charty predstavovalo zjavné odopretie spravodlivosti, je potrebné, aby bolo toto porušenie takej závažnosti, že úplne marí podstatu práva chráneného týmto ustanovením. S cieľom určiť, či je dotknutá osoba vystavená predmetnému nebezpečenstvu zjavného odopretia spravodlivosti, musí vykonávajúci súdny orgán zohľadniť osobitné okolnosti týkajúce sa tak tejto osoby, ako aj trestného činu, za ktorý je stíhaná alebo za ktorý bola odsúdená.
2. Ak vykonávajúci súdny orgán konštatuje existenciu skutočného rizika zjavného odopretia spravodlivosti vo vydávajúcom členskom štáte, je na základe článku 15 ods. 2 rozhodnutia 2002/584/SVV, zmeneného rámcovým rozhodnutím 2009/299/SVV, povinný požiadať vydávajúci súdny orgán o všetky potrebné dodatočné informácie týkajúce sa prípadne na jednej strane vývoja právnych predpisov, ktorý nastal po skutkových okolnostiach, o ktorých má vedomosť na účely konštatovania existencie skutočného rizika zjavného odopretia spravodlivosti, a na druhej strane osobitností osoby, ktorá je predmetom európskeho zatykača alebo povahy trestného činu, za ktorý je osoba stíhaná alebo za ktorý bola odsúdená.

⁸⁹ Rozsudky zo 16. júla 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 38), a z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 98).

⁹⁰ Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 104).